

רשומות

ספר החוקים

28 במרס 1980

965

י"א בניסן תש"ם

עמוד

90

חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ם-1980

חוק הרבנות הראשית לישראל, תש"ם-1980*

1. בחוק זה – הנדרות
 "המועצה" – מועצת הרבנות הראשית לישראל;
 "רב עיר" – מי שמכהן כרב עיר לאחר שנבחר לפי תקנות בחירות רבני עיר שהותקנו על פי חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], תשל"א-1971, וכן מי שמכהן כרב עיר ושמו כלול ברשימת רבני עיר שיפרסם שר הדתות ברשומות תוך 60 יום מתחילת חוק זה.
2. תפקידי המועצה הם – תפקידי המועצה הם –
 (1) מתן תשובות וחוות דעת בענייני הלכה לשואלים בענייניה;
 (2) פעולות לקירוב הציבור לערכי תורה ומצוות;
 (3) מתן חצרות הכשר על כשרות;
 (4) מתן כשירות לכהן כדיין לפי חוק הדיינים, תשט"ו-1955;²
 (5) מתן כשירות לכהן כרב עיר לפי תקנות בחירות רבני עיר שהותקנו על פי חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], תשל"א-1971;
 (6) מתן כשירות לרב לכהן כרב רושם בישראל;
 (7) כל פעולה הדרושה לביצוע תפקידיה על פי כל דין.
3. מקום מושבו של המועצה יהיה בירושלים. מקום מושב המועצה
4. (א) ואלה חברי המועצה: הרב המועצה
 (1) שני הרבנים הראשיים לישראל, אחד ספרדי הנקרא "ראשון לציון" ואחד אשכנזי, שייבחרו בבחירות ישירות, חשאיות ואישיות באסיפה של רבנים ונציגי ציבור (להלן – האסיפה הבוחרת);
 (2) רב עיר אחד מכל אחת מן הערים ירושלים, תל-אביב-יפו, חיפה ובאר-שבע; רבני העיר הספרדים והאשכנזים בערים אלה יכהנו מחצית תקופת כהונה לסירוגין, כפי שייקבע בתקנות;
 (3) עשרה רבנים שייבחרו בבחירות ישירות, חשאיות ואישיות באסיפה הבוחרת, מחציתם ספרדים ומחציתם אשכנזים (להלן – חברי המועצה הנבחרים).
 (ב) המועצה רשאית לפעול אף אם פחת מספר חבריה, ובלבד שלא פחת ממחציתו.
5. (א) כשיר להיבחר רב ראשי לישראל מי שנתקיימו בו אלה: כשירות להיבחר
 (1) בעת הבחירה מלאו לו 40 שנה וטרם מלאו לו 70 שנה;
 (2) הוא מכהן או כיהן כדיין או כרב עיר, או שיש לו כשירות לכהן כדיין או כרב עיר, או שהמועצה קבעה שהוא גדול בתורה.

* נתקבל בכנסת ביום 19 ביוני תש"ם (19 במרץ 1980); הצעת החוק ודברי הסבר כורסמו בה"ח 1405, תשל"ט, עמ' 214.
 1 ס"ח תשל"א, עמ' 130.
 2 ס"ח תשט"ו, עמ' 68.

(ב) כשיר להיבחר חבר מועצה נבחר מי שנתקיימו בו אלה:

- (1) בעת הבחירה מלאו לו 30 שנה;
- (2) הוא מכהן או כיהן בישראל כדיין או כויב עיר, או שיש לו כשירות לכהן כדיין או כרב עיר, או שהמועצה קבעה שהוא גדול בתורה.
- (ג) רב ראשי לישראל לא יהיה מועמד בבחירות לתקופה הסמוכה לכהונתו.
- (ד) חבר ועדת הבחירות לא יהיה מועמד לרב ראשי לישראל או לחבר מועצה נבחר.

- האסיפה הבחורת
6. (א) האסיפה הבחורת תהיה של 150 חברים, מהם 80 רבנים ו-70 נציגי ציבור.
- (ב) האסיפה הבחורת רשאית לפעול אף אם פחת מספר חבריה, כל עוד לא פחת מ-80.

הרבנים באסיפה
הבחורת

7. הרבנים שבאסיפה הבחורת יהיו -

- (1) 30 רבני עיר מן הערים הגדולות;
- (2) 14 רבני עיר מן המועצות המקומיות הגדולות;
- (3) 2 רבנים אזוריים מהמועצות האזוריות הגדולות; "רב אזורי" - מי שנבחר או שנתמנה באישור שר הדתות לרב של מועצה אזורית;
- (4) 8 רבנים מן המושבים הגדולים;
- (5) רב שכונה הוותיק מכל אחת מן הערים ירושלים, תל-אביב-יפו, חיפה ובאר-שבע, ובבעלי ותק שווה - הקשיש שבהם; "רב שכונה" - מי שנתמנה לרב שכונה בידי המועצה הדתית באישור שר הדתות;
- (6) 10 הדיינים הוותיקים ביותר, ומבעלי ותק שווה - הקשיש שבהם;
- (7) הרב הצבאי הראשי וסגנו, ואם אין סגן - הרב הצבאי בעל הדרגה הצבאית הגבוהה ביותר, ומבעלי אותה דרגה - הוותיק שבהם בשירות הרבנות הצבאית;
- (8) 10 רבנים שימנה שר הדתות באישור הממשלה.

נציגי הציבור
באסיפה הבחורת

8. נציגי הציבור שבאסיפה הבחורת יהיו -

- (1) 25 ראשי הערים הגדולות;
- (2) 6 ראשי המועצות המקומיות הגדולות;
- (3) 4 ראשי המועצות האזוריות הגדולות;
- (4) 14 ראשי המועצות הדתיות של הערים הגדולות;
- (5) 4 ראשי המועצות הדתיות של המועצות המקומיות הגדולות;
- (6) 2 שרים שתבחר הממשלה;
- (7) 5 חברי הכנסת שתבחר הכנסת או ועדה מוועדותיה שהטמיכה לכך;
- (8) 10 אנשי ציבור שימנה שר הדתות באישור הממשלה.

הרכב חברי
האסיפה הבחורת

9. במינויים לפי סעיפים 7 (8) ו-8 (8) יפעל שר הדתות להביא לכך שבאסיפה הבחורת יהיו מחצית החברים ספרדים ומחציתם אשכנזים.

10. לענין סעיפים 7 ו-8, "הגדולים" ו"הגדולות" – לפי מספר תושביהם היהודיים, ותעודה של שר הפנים תשמש ראיה חותכת לכך. תעודת שר הפנים
11. (א) לביצוע הבחירות של הרבנים הראשיים לישראל ושל חברי המועצה הנבחרים, תוקם ועדת בחירות של חמישה חברים, מהם שניים שתבחר הממשלה, שניים שתבחר המור עצה שלא מבין חבריה, ויושב ראש, שופט או דיין, או שופט או דיין שיבא לגמלאות, שימנה שר הדתות באישור הממשלה.
- (ב) לא בחרה המועצה את חברי הועדה כאמור בסעיף קטן (א) תוך שלושים יום מיום ששוי הדתות הודיע לה שעליה לעשות כן, ימנה אותם שר הדתות באישור הממשלה.
- (ג) הועדה רשאית לפעול אף אם פחת מספר חבריה, כל עוד לא פחת משלושה ובהם היושב ראש.
- ועדת בחירות
12. (א) ועדת הבחירות תקבע את המועד ואת המקום לעריכת הבחירות ותפרסם על כך הודעה ברשומות; הבחירות יתקיימו בירושלים.
- (ב) יושב ראש ועדת הבחירות יכנס את האסיפה הבחורת ביום הבחירות ויפתח את האסיפה, וועדת הבחירות תנהל את הבחירות.
- כינוס האסיפה הבחורת
13. לפחות עשרים ואחד יום לפני יום הבחירות תפרסם ועדת הבחירות ברשומות את רשימת חברי האסיפה הבחורת ותודיע בדואר רשום או במסירה אישית לכל חבר על חברותו בה.
- פרסום חברי האסיפה הבחורת
14. (א) 20 חברים לפחות של האסיפה הבחורת רשאים, בין מיזמתם ובין מיזמת מי שבשיר להיבחר, להציע מועמד לרב ראשי לישראל או לחבר מועצה נבחר; ההצעה תהיה בכתב חתום בידי המציעים, ותוגש ליושב ראש ועדת הבחירות לא יאוחר משבעה ימים לפני יום הבחירות, בצירוף הסמכות כל מועמד חתומה בידי.
- (ב) לא יחתום אדם על הצעות ליותר מרב ראשי לישראל אחד מכל עדה או על הצעות ליותר מחמישה חברי מועצה נבחרים מכל עדה, ואם חתם כן – כל חתימותיו בטלות.
- (ג) כל החתימות אחרי 30 הראשונות בהצעה שהוגשה – לא יתחשבו כהן לצורך סעיף זה.
- (ד) בפטר מועמד תוך שבעה ימים לפני מועד הבחירות, יידחו הבחירות לשבוע ימים, ותוך זמן זה ניתן יהיה להציע מועמדים נוספים.
- הצבעה באסיפה
15. (א) הרבנים הראשיים לישראל ייבחרו כל אחד בהצבעה נפרדת, במועד אחד ובמקום אחד.
- (ב) חברי המועצה הנבחרים הספרדים והאשכנזים ייבחרו חמישה חמישה בהצבעה נפרדת, במועד אחד ובמקום אחד; כל חבר האסיפה הבחורת יצביע בעד שלושה עד חמישה מועמדים ספרדים ובעד שלושה עד חמישה מועמדים אשכנזים; לא עשה כן – קולו פסול.
- (ג) המועמדים שקיבלו את מספר הקולות הגדול ביותר – הם הנבחרים; קיבלו שני מועמדים או יותר מספר קולות שווה, תצביע האסיפה הבחורת על אותם מועמדים בהצבעות נוספות עד להכרעה ביניהם.
- (ד) ועדת הבחירות תפרסם ברשומות הודעה על תוצאות הבחירות.

<p>תקופת הכהונה וזועד הבחירות</p>	<p>16. (א) רב ראשי לישראל יכהן עשוי שנים וחבר מועצה נבחר יכהן חמש שנים; תקופת כהונה תיחשב לפי הלוח העברי.</p>
	<p>(ב) כהונתם של רב ראשי לישראל ושל חבר מועצה נבחר תתחיל בתום כהונתם של קודמיהם, ובבחירות הראשונות לפי חוק זה – עם היבחרם.</p>
	<p>(ג) הבחירות לרבנים הראשיים לישראל ולחברי המועצה הנבחרים ייערכו לא יותר משלושה חדשים ולא פחות מחודש אחד לפני תום כהונתם של המכהנים אותה שעה.</p>
<p>הלוקת התפקידים של הרבנים הראשיים לישראל</p>	<p>17. (א) במשך מחצית תקופת כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל ישמש האחד נשיא המועצה והאחד נשיא בית הדין הרבני הגדול, ובמחצית השניה יתחלפו בתפקידיהם; הרב הראשי לישראל המשמש בתפקיד נשיא בית הדין הרבני הגדול לא יפעל בתפקידיים ולא ישמש בסמכויות המוקנים על פי דין או על פי המקובל לנשיא המועצה.</p>
	<p>(ב) תוך שבעה ימים מיום תחילת כהונתם יקבעו הרבנים הראשיים לישראל בהסכמה את סדר מילוי תפקידיהם; לא הגיעו לידי הסכמה כאמור, יהיה מי שניהן בישראל כדיין תקופה ארוכה יותר נשיא בית הדין הרבני הגדול, והוא הדין אם רק אחד מהם כיהן בישראל כדיין; היה הוותק כדיין שווה, או ששניהם לא כיהנו כדיינים, תהיה לקשיש שבהם הזכות לקבוע את סדר מילוי התפקידים.</p>
<p>התפטרות</p>	<p>18. רב ראשי לישראל וחבר מועצה נבחר וראשי להתפטר על ידי הגשת כתב התפטרות לשר הדתות; כהונתם נפסקת כעבור 48 שעות לאחר שכתב ההתפטרות הגיע לידי שר הדתות, זולת אם חזרו בהם מהתפטרותם לפני כן.</p>
<p>התפטרות משרת מטעמי בריאות</p>	<p>19. שר הדתות ראשי, על פי חוות דעתם של שלושה רופאים שמינה שר הבריאות, לקבוע כי מטעמי בריאות נבצר דרך קבע מרב ראשי לישראל או מחבר מועצה נבחר למלא תפקידו, ומשנקבע כאמור, יתפנה מקומו.</p>
<p>רב ראשי לישראל שמקומו נתפנה</p>	<p>20. (א) נתפנה מקומו של רב ראשי לישראל שלוש שנים וחצי או יותר לפני תום תקופת כהונתו, ייבחר במקומו רב ראשי לישראל תוך ששה חדשים בדרך שנבחר רב ראשי לישראל על פי חוק זה.</p>
	<p>(ב) היה הרב הראשי לישראל שמקומו נתפנה כאמור בסעיף קטן (א) נשיא המועצה, יהיו סמכויותיו – עד לבחירת הרב הראשי לישראל החדש – לקשיש שבחברי המועצה, ואם היה נשיא בית הדין הרבני הגדול – לוותיק שבדייני בית הדין הרבני הגדול, ובבעלי חק שווה – לקשיש שבהם.</p> <p>(ג) מי שנבחר רב ראשי לישראל לפי סעיף קטן (א) יכהן עד תום תקופת כהונתו של קודמו ויבוא במקומו לענין מילוי התפקידים לפי סעיף 17 (א).</p> <p>(ד) נתפנה מקומו של רב ראשי לישראל פחות משלוש שנים וחצי לפני תום תקופת כהונתו, ישמש הרב הראשי לישראל הנותר נשיא המועצה ונשיא בית הדין הרבני הגדול, עד תום תקופת הכהונה; נתפנה גם מקומו, יהיו סמכויות נשיא המועצה לקשיש שבחברי המועצה, וסמכויות נשיא בית הדין הרבני הגדול – לוותיק שבדייני בית הדין הרבני הגדול, ובבעלי חק שווה – לקשיש שבהם, עד תום תקופת הכהונה.</p>
<p>חבר מועצה נבחר שמקומו נתפנה</p>	<p>21. (א) נתפנה מקומו של חבר מועצה נבחר, יבוא במקומו הרב מאותה עדה, ספירדי או אשכנזי, אשר קיבל את מספר הקולות הגדול ביותר מבין המועמדים שלא נבחרו, ובלבד</p>

שקיבל לא פחות מ־25 קולות; קיבלו שני רבנים או יותר מספר קולות שווה, יבוא במקומו הקשיש שבהם; לא היו מועמדים כאמור, תבהר המועצה רב להיות חבר המועצה.

(ב) מי שהיה לחבר המועצה לפי סעיף קטן (א) יכהן עד תום תקופת כהונתו של קודמו.

22. (א) סדרי זימון ישיבות המועצה ונהל הדיונים בה ייקבעו בתקנות באישור המועצה, ובמידה שלא נקבעו בתקנות, תקבעם המועצה.

(ב) הרב הצבאי הראשי יזמן לכל ישיבה של המועצה ותהיה לו זכות הכעת דעה ללא זכות הצבעה.

23. (א) נבחר לרב ראשי לישראל מי שאינו תושב ואזרח ישראל, לא ייכנס לכהונתו אלא עם היותו לתושב ולאזרח; לא נהיה הנבחר לתושב ולאזרח תוך ששה חדשים מיום כחירתו, יראו את מקומו כפנוי.

(ב) מועמד לחבר מועצה נבחר, וכן חבר האסיפה הבוחרת, יהיה יהודי, תושב ואזרח ישראל.

(ג) חבר המועצה ייכנס לכהונתו לאחר שחתם לפני נשיא המדינה על הצהרה זו: "אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולמלא באמנות את תפקידי כחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל".

24. העניינים הכספיים והמינהליים של הרבנות הראשית לישראל יעמדו לביקורת מבקר המדינה.

25. בזוק הדיינים, תשט"ו-1955 —

(1) בסעיף 8 —

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) נשיא בית הדין הרבני הגדול יהיה הרב הראשי לישראל שנקבע לכך לפי חוק הרבנות הראשית לישראל, תשמ"ב-1980";

(2) בסעיף קטן (ג), אחרי "ישכ הוא בראש בית הדין" יבוא "יושב בדין הרב הראשי לישראל שאינו מכהן כנשיא בית הדין הרבני הגדול, ישב הוא בראש בית הדין, ובלבד שבאותו הרכב אינו יושב בדין נשיא בית הדין הרבני הגדול";

(2) בסעיפים 8 (ד), 9 (א) ו־13, במקום "בהסכמת הרבנים הראשיים לישראל" יבוא "בהתייעצות עם נשיא בית הדין הרבני הגדול";

(3) בסעיפים 18, 19, 20 (ב) ו־23 (ד), 23 ו־27, במקום "הרבנים הראשיים לישראל" או "אחד הרבנים הראשיים לישראל" יבוא "נשיא בית הדין הרבני הגדול";

(4) בסעיף 20, בסוף סעיף קטן (ג) יבוא "לא מינה חבר הדיינים של בית הדין הרבני הגדול את חברי בית הדין המשמעתו תוך 30 יום מיום שהוגשה קובלנה בידי שר הדתות, ימנה נשיא בית הדין הרבני הגדול, את חברי בית הדין המשמעתו".

26. בחוק שירותי הדת היהודיים (נוסח משולב), תשל"א-1971, אחרי סעיף 12 יבוא:

שיפוט משמעת
של רבני עיר

12א. (א) רב עיר יהיה נתון לשימוטו של בית דין משמעתי.

(ב) מועצת הרבנות הראשית לישראל תמנה את חברי בית הדין והם דיין או דיין שיצא לגמלאות, והוא היושב ראש, ושני רבני עיר.

(ג) שר הדתות רשאי להגיש לבית הדין המשמעתי קובלנה על רב עיר על יסוד אחד מאלה:

(1) הרב נהג שלא מהלכה במילוי תפקידו;

(2) הרב התנהג באופן שאינו הולם את מעמדו של רב בישראל;

(3) הרב הורשע בעבירה שבנסיונות הענין יש בה משום קלון.

(ד) בית הדין המשמעתי יביא את מסקנותיו, לזכות או לחובה, לפני שר הדתות; מצא בית הדין המשמעתי שאין רב העיר ראוי להמשיך בתפקידו, יביא שר הדתות את מסקנות בית הדין המשמעתי לפני נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל, והנשיא יעביר את רב העיר מכהונתו.

(ה) סמכויות בית הדין המשמעתי, סדרי הדין בו, סדרי הגשת קובלנות ושאר הוראות בקשר להפעלת השיפוט המשמעתי לפי סעיף זה ייקבעו בתקנות בהסכמת שר המשפטים.

27. בסעיף 179 לחוק העונשין, תשל"ז-1977, במקום הסיפה המתחילה במלים "שני הרבנים הראשיים לישראל" יבוא "נשיא בית הדין הרבני הגדול".

28. בחוק שיפוט המשמעת (משפט חוזר), תשכ"א-1961, בסור ב' לתוספת, בפרט (2), במקום "כל אחד מן הרבנים הראשיים לישראל" יבוא "נשיא בית הדין הרבני הגדול".

29. (א) חוק הבחירות למועצת הרבנות הראשית, תשל"ב-1972 - בטל.

(ב) חוק הבחירות למועצת הרבנות הראשית (הוראות שעה), תשל"ט-1979 - בטל.

30. (א) הבחירות הראשונות לפי חוק זה לרבנים הראשיים לישראל יתקיימו לא יאוחר מיום א' בניסן תשמ"ג (15 במרס 1983).

(ב) שני הרבנים הראשיים לישראל שכיהנו ערב קבלת חוק זה בכנסת יוסיפו לכהן עד יום א' בניסן תשמ"ג (15 במרס 1983), ויחולו עליהם הוראות חוק זה; לענין הוראות סעיף 17 יראו אותם כאילו נבחרו ביום א' בניסן תשמ"ג (18 במרס 1983).

(ג) תקופת הכהונה האמורה בסעיף קטן (ב) תיחשב כתקופת כהונה מלאה לענין סעיף 5 (ג).

3 ס"ח תשל"ז, עמ' 226.
4 ס"ח תשכ"א, עמ' 56.
5 ס"ח תשל"ב, עמ' 42.
6 ס"ח תשל"ט, עמ' 122.

(ד) הבחירות הראשונות לפי חוק זה לחברי המועצה הנבחרים ייערכו תוך ששה חדשים מיום קבלת חוק זה בכנסת, וחברי מועצה הרבנות הראשית שכיהנו ערב היום האמור יוסיפו לכהן עד לקיום הבחירות לפי סעיף קטן זה.

(ה) חברי המועצה לפי סעיף 4 (2) ייכנסו לתפקידם ביום שנבחרו חברי המועצה הנבחרים לפי סעיף קטן (ד).

31. שר הדתות ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי, באישור ועדה משותפת של ועדת החוקה חוק ומשפט ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

ביצוע תקנות

אהרן אברה צירא
שר הדתות

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה